

U Kumrovcu je 23. svibnja 2015. održana tradicionalna manifestacija Dan mladosti – radosti. U nastavku donosimo govor Stjepana Mesića, predsjednika RH u mandatu 2000 – 2010. i počasnog predsjednika Saveza antifašističkih boraca i antifašista RH na toj manifestaciji.

Dragi prijatelji,

poštovani gosti iz Hrvatske i susjednih zemalja,

gospođe i gospodo,

drugarice i drugovi,

Formalni povod našega okupljanja je podsjećanje na nekadašnji Dan mladosti kojim se u

vrijeme Jugoslavije obilježavao rođendan njezinoga predsjednika Josipa Broza Tita. Kažem: to je formalni povod. No, mi nismo ljudi koji žive u prošlosti, slijepi i gluhi za sve što se događa oko nas. Mi nismo, kako će neki tvrditi, jugonostalgičari koji ovim okupljanjem iskazuju svoje neprihvatanje realnosti u kojoj živimo.

Ne, mi smo itekako svjesni realnosti, svjesni smo svijeta u kojemu živimo - bez obzira na to pripadamo li mojoj generaciji, ili onima mlađima, bez obzira na to dolazimo li iz Hrvatske, ili Slovenije, Srbije ili Bosne i Hercegovine, ili bilo koje od novih država nastalih na ruševinama jugoslavenske federacije.

Ponavljam: svjesni smo te realnosti, što znači da smo itekako svjesni agresije povijesnih revizionista, provlačenja kroz blato narodno-oslobodilačke borbe i - osobito - čovjeka koji joj je stajao na čelu, maršala Josipa Broza Tita. I baš zato što smo svega toga svjesni, zato smo danas ovdje.

Da kažemo, jasno, glasno i odlučno: ne! Ovako dalje ne može!

To vrijedi za Hrvatsku koja i na političkoj razini sve više podilazi naci-fašizmu, odnosno prihvaća apsolutno neprihvatljivo izjednačavanje - kao jednakih zala - fašizma i antifašizma, pri čemu se osuđivanje antifašizma vrlo prozirno nastoji maskirati osudom komunizma i tzv. komunističkih zločina.

Ali, to vrijedi i za Srbiju koja ukida presudu četničkom vođi Draži Mihailoviću, proglašavajući ga žrtvom komunizma. A četnički pokret, notorno kolaboracionistički, predstavlja se i djeci u školama kao građanski pokret otpora u okupiranoj Jugoslaviji, dakle kao neka vrsta pandana Narodno-oslobodilačkom pokretu. Mada, mora se priznati, ima i drugačijih tonova u redovima vlasti i treba vidjeti kamo to vodi.

To vrijedi i za Bosnu i Hercegovinu, gdje je - barem u nekim krajevima - sve popularnije pohvaliti se pretkom koji je bio u sastavu zloglasne Hadžar divizije, a zaniijekati pretka koji je bio partizanski zapovjednik. Dok će u drugim dijelovima te iste države podići spomenik Draži Mihailoviću i veličati četništvo.

A demoniziranje Tita, u većoj ili manjoj mjeri prisutno je, na javnoj sceni, gotovo u svim državama što su nastale na području one jedne koju je svijet desetljećima ne bez razloga nazivao Titovom Jugoslavijom. I ma koliko neprihvatljivo to bilo, to nas ne bi trebalo previše čuditi.

Trend revizije povijesti i protagonista povijesti Drugoga svjetskog rata prisutan je praktično od trenutka osamostaljivanja pojedinih nekadašnjih federalnih jedinica. Naime, put u budućnost tražio se i trasirao se na negiranju svega što je bilo.

Ali i na veličanju svega što je do tada potpadalo pod osudu, bilo sudsku, bilo društvenu. To je uključivalo smanjivanje prava boraca i invalida Narodno-oslobodilačkog rata, izjednačivanje u pravima tih boraca za slobodu s onima koji su tu slobodu gušili, ustašama i četnicima.

Režim Jugoslavije koji jest bio jednostranački i autoritaran, mada s protekom godina sve liberalniji, bez ikakvih se ograda proglašava zločinačkim, pa i s najvišeg mjesta u državi, odnosno "režimom koji je ubijao". Besramno se na istu razinu stavljaju Jasenovac i Bleiburg. Time se izjednačavaju ubijeni koji su svi, pazite: svi bili nevini, s onima ubijenima među kojima je dobar dio zasluživao smrtnu kaznu nakon četverogodišnjeg orgijanja u krvi.

Ja ovime ne opravdavam ni jednu likvidaciju izvedenu bez suđenja, makar i suđenja pred divizijskom sudom, što je tada često bio slučaj.

Ponavljam: ne opravdavam, a još manje negiram.

Uz napomenu da je takvih likvidacija, očekivanih, mada neprihvatljivih, bilo u svim do tada okupiranim evropskim zemljama. I nikada nitko nije prozvaao ni jednoga vođu pokreta otpora zbog toga.

Dapače: vođe pokreta otpora tretirani su kao heroji, što oni i jesu. Iznimka smo samo mi. Mi, na ovoj povijesnoj vjetrometini, mi koji se stidimo - govorim o političkoj i medijskoj sceni, čak i dijelu tzv. znanstvene scene - stidimo se, dakle, onoga čime bismo se trebali ponositi. Jer, ako postoji nešto što zaslužuje da bude označeno kao najsvjetlija stranica naše novije povijesti, to je

Narodno-oslobodilački rat.

Bez ikakve zadržke.

Jednako tako i maršal Tito koji nije bio spomenik, nego čovjek s vrlinama i manama, zaslužuje svoje mjesto u povijesti. I to nije ono mjesto na koje ga uporno guraju zapjenjeni propovjednici mržnje i netolerancije, dakle mjesto jednoga od deset megaubojica u povijesti čovječanstva.

Ne, Tito, i s pogreškama i manama, dapače: njima usprkos, nedvojbeno zaslužuje mjesto jednoga od najvećih ratnih vođa i vođa mira.

Ne citiram sada ni njegove neprijatelje, Hitlera i Himmlera, koji su ga stavljali za uzor njemčkim generalima, niti saveznike poput Churchilla, koji je - mada uvjereni antikomunist - ostao Titov prijatelj do kraja života. Ne citiram ni vođe zemalja u razvoju napr. Nasera ili Indiru Ghandi.

Ove dvije kvalifikacije - jedan od najvećih ratnih vođa i vođa mira - preuzeo sam od jednoga velikana iz područja umjetnosti i filma: Orsona Wellsa. On je, govoreći godine 1979. o Titu rekao, citiram, da je Tito jedna od najmonumantalnijih figura novije povijesti.

Tome se nema što dodati. Ali, o takvim ocjenama oni koji osporavaju Tita, njegov antifašizam i njegovu državničku ulogu na svjetskoj sceni, pojma nemaju. Niti ih to zanima. A vjerojatno ne znaju ni tko je bio Orson Wells. Ni to ih ne zanima.

Mi smo danas izloženi teroru ljudi zaraženih mračnom i zločinačkom ideologijom naci-fašizma, teroru neznalica koji su spremni kao papige ponavljati svaku nebulozu što im se servira i - napokon - teroru zlonamjernih, revanšistički raspoloženih oportunističkih i karijerista koji povlađuju svakome tko je trenutno jači.

Prekjučer su bili komunisti, jučer veliki nacionalisti, a danas se pretvaraju u jedva prikrivene fašiste. I nemaju problema sa svojom savješću; zato, što je nemaju. Ali, imaju problema s

nama, ljudima koji znaju kako je bilo, koji ne pristaju zaboraviti, koji odbijaju pljunuti na svoje živote i živote svojih roditelja i koji se ne boje to javno izreći.

Da, s nama imaju problema i zato će i ovo naše današnje okupljanje napasti, uz već dobro poznati repertoar optužbi na račun Tita, narodno-oslobodilačkog pokreta, onoga što oni nazivaju komunizmom. A pri tome će, očekivano, uvećavati iz dana u dan broj žrtava što ih pripisuju tome komunizmu, a istodobno sustavno umanjuju broj žrtava naci-fašizma, ustaša, četnika, belogardejaca, balista i da dalje ne nabrajam.

Za Musolinija će govoriti da je bio veliki graditelj, za Hitlera da je povećao standard radnih ljudi, za Pavelića da je bio domoljub koji je tu i tamo zastranio, ali tek pod pritiskom Berlina i Rima, a za Dražu Mihailovića da je bio vođa pokreta otpora. Dok je Tito - kažu oni - bio zločinac i ubojica.

E pa jednom i za svagda treba reći: lažu! I ponoviti: bezočno lažu!

Lažu kada tvrde da 1945. nije bilo oslobođenje. Bilo je!

Lažu kada izjednačavaju fašizam s antifašizmom, odnosno komunizmom koji ga je na ovim našim prostorima predvodio. To je izjednačavanje koliko monstruozno, toliko i apsolutno neutemeljeno, svejedno dolazilo ono iz vrha države, oporbe, ili Crkve.

Lažu kada tvrde da je Tito zločinac i ubojica, sustavno prešućujući njegove pisane naredbe da se sa zarobljenicima postupa po pravilima međunarodnog ratnog prava. Mada su oni, objektivno govoreći, odbijajući predaju 9. svibnja, izgubili pravo da ih se tretira kao pripadnike oružane sile, pa nisu ni potpadali pod norme ratnoga prava.

Lažu kada stavljaju znak jednakosti između zločina koji su bili jedini sadržaj i svrha tzv. NDH i onih koji su se dogodili na početku poslijeratnog razdoblja, ali nisu bili ni program, ni cilj nove vlasti.

A lažu zato što - uglavnom - nema odgovarajuće reakcije na razini nacionalnih država, a pogotovo ne na razini Evropske unije. Žalosno, ali istinito. I za Evropu - dugoročno gledano - pogubno!

Ti koji lažu, oni su ti koji svojim lažima unose podjele u naše društvo, odnosno obavljaju stare podjele. Istodobno oni upravo nas licemjerno optužuju kao nositelje podjela i insinuiraju da mi izmišljamo opasnost fašizacije.

Ako su oni propovjednici laži, a jesu, onda smo mi šampioni istine. To, što mi govorimo, to jest povijesna istina. Pri čemu ne bježimo od činjenica koje na veličinu borbe za slobodu bacaju i sjenku, niti ih poričemo. Dakle, ako netko govori istinu, onda smo to mi, a nikako oni!

Mi ne pretvaramo nekritički Tita u nedodirljivi idol. Mi smo svjesni činjenice i kažemo to, da je znao povući i pogrešne poteze - doduše samo taktičke, nikada i strateške. Ali mi zasluge i pogreške stavljamo na vagu povijesti, a ona nepogrešivo pokazuje da zasluge uvjerljivo pretežu.

Upravo zato odričemo pravo svakome, bio on na vrhu države, na čelu oporbe, pod kardinalskim šešišrom ili biskupskom mitrom, bio on na samome dnu društvenoga taloga, da laže o Narodno-oslobodilačkoj borbi i o maršalu Titu.

A uostalom: neka šire laži, ma koliko to opasno bilo, pogoto za mlade, neka mijenjaju imena ulica i trgova, neka sakrivaju dokumente i proglašavaju ih falsifikatima, neka izmišljaju i konstruiraju svoju istinu, onu pravu i jedinu istinu neće izbrisati!

Tu istinu nitko ne može izbrisati. Može ju se neko vrijeme prikrivati, s pogubnim posljedicama za društvo koje to radi, ali kad-tad istina će isplivati na površinu. I postati dostupna svima.

I neka to bude poruka s ovog našeg današnjeg okupljanja. Poručimo da nas nisu zastrašili, poručimo da smo ih prozreli - barem mi - poručimo da ćemo se boriti svim mogućim sredstvima protiv revizije povijesti, da se nikada nećemo pomiriti s pretvaranjem povijesnih pobjednika u poražene, a poraženih u pobjednike.

I poručimo im da će Tito i njegova veličina daleko nadživjeti sve one koji ih nastoje negirati, odnosno umanjiti. Uspomena na Tita živjet će i onda kada će oni biti davno zaboravljeni.

Tito je dio povijesti koju je i sam stvarao. A oni, negatori antifašizma, narodno-oslobodilačke borbe i njezinog vrhovnog zapovjednika nisu ništa drugo, nego sramotna mrlja na povijesti.

Kumrovec je, čini mi se, najpogodnije mjesto za odašiljanje takve poruke. Pa ako bude prešućena u medijima, prenosite je, kao u vrijeme ilegale, od usta do usta.

I ponavljajte svima i svuda: antifašizam, kao ljudsko i civilizacijsko opredjeljenje, na ovim prostorima i dalje živi. Ponavljajte, ne da biste uvjerali sebe, jer vi to znate, nego da bi čuli oni koji ne znaju i kojima se onemogućava da saznaju: Tito je bio velikan narodno-oslobodilačke borbe i jedan od najznačajnijih svjetskih državnika 20. stoljeća.

Jer, to je istina. A mi smo se ovdje okupili zbog istine i samo zbog istine.

Prije mnogo godina bio sam uvjeren kako nikada više neće biti potrebno izgovarati riječi s kojima ću zaključiti ovo obraćanje. Na žalost, potrebno je, više nego ikada u posljednjih 70 godina.

I zato: smrt fašizmu - sloboda narodu!